

Lublin, dnia 28 czerwca 2010 r.

Inżynier Kontraktu:

Inwestycja polegająca

na rewitalizacji Teatru Starego w Lublinie

STRESZCZENIE SYNTEZY DOTYCZĄCEJ PREZENTACJI ZNALEZISK

Pragnę przedstawić syntezę, dotyczącą prezentacji znalezisk oraz wyników badań archeologicznych i historycznych w zabytkowym gmachu Teatru Starego.

Badania archeologiczne i historyczne odbywające się w przeciągu wielu lat – szczególnie zaś prace zlecone w 2007 roku przez Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Lublina – przyczyniły się ustalenia wielu ważnych, a nawet zaskakujących faktów, dotyczących dziejów budowli, na zrębach, których wystawiony został remontowany aktualnie budynek. Waga i skala tych odkryć nie mają sobie równych w dziejach badań nad przeszłością Lublina. Ich istota tkwi, z jednej strony – w wielkości odkrytych zjawisk, z drugiej – dotyka jednego z najważniejszych momentów w dziejach miasta – formowaniu się i przemianach zabudowy z czasów lokacji Władysława Łokietka w 1317 roku.

Zatem, wydaje się zasadnym postulowanie aby w ramach planowanych działań marketingowych i promocyjnych, po zakończonym procesie rewitalizacji Teatru Starego podkreślić i przedstawić przeszłość tego obiektu. Jest to bowiem doskonały przypadek, w którym możemy wskazać na tożsamość miejsca i zmiany jego funkcji na przestrzeni wieków. Co więcej, odkryte zjawiska są także znakomitą ilustracją dynamiki i sposobu rozwoju miasta przez pryzmat jednej działki lokacyjnej.

Naszym zdaniem, działania promocyjne przez wskazanie tożsamości i przeszłości tego miejsca powinno odbywać się na kilku, odrębnych płaszczyznach. Każda z nich posługuje się innym medium, jako środkiem przekazu. Poniżej opiszemy poszczególne przykładowe działania:

1. Uczytelnienie odkrytych zjawisk w wyremontowanym Gmachu Teatru Starego. Będą to działania, które mają na celu ukazanie konkretnych odkryć, z tych względów ich rozmieszczenie i sposób ekspozycji musi być współgrać z projektem aranżacji wnętrza, który winien być przygotowany w ramach osobnego zlecenia.
  - ❖ Opracowanie, przygotowanie i wykonanie kolorowych plansz formatu A1 i A0. Każda z nich zostanie oprawiona w „alu-ramy” lub „antyramy”. Postery będą

informowały o dziejach działki zajętej przez Teatr od momentu lokacji z 1317 roku, poprzez powstanie średniowiecznej zabudowy drewnianej, stopniowe jej zastępowanie założeniami murowanymi, aż do ufundowania gmachu Teatru. Tablice powinny wskazać na fazy rozwoju zabudowy, które muszą być opisane i wykreślone za pomocą schematów.

- ❖ Ponieważ XIX-wieczny budynek teatru stanął na fundamentach starszych – renesansowych kamienic – proponuje się wskazanie przebiegu ich murów w poziomie posadzki, ewentualnie ścian pionowych. Zadanie to mogłoby być przygotowane w formie danych projektowych – opisów i szkiców, jakie będą wykorzystane przy pracach związanych z budową podłóży.
- ❖ Podczas badań archeologicznych prowadzonych w budynku Teatru pozyskana została spora ilość zabytków ruchomych. Koniecznym jest dokonanie ich selekcji i waloryzacji pod kątem ekspozycji w wyremontowanym Teatrze. W dalszej części niezbędnym będzie opracowanie sposobu ekspozycji wybranych grup przedmiotów wraz z opisaniem ich pierwotnej funkcji, datowaniem, ewentualnymi rekonstrukcjami i powiązaniem z fazami rozwoju zabudowy w terenie zajęтым przez Teatr. Zadanie obejmuje także opracowanie ekspozycji, jednak rozmieszczenie i wygląd gablot muzealnych musi być powiązany z projektem wystroju wnętrza wyremontowanego budynku.

2. Syntetyczne opracowanie i przygotowanie informacji w oparciu o „tradycyjne” nośniki – tekst drukowany. Mimo rozwoju środków i wyrazów przekazu, ta forma pozostaje wciąż bardzo popularna, i co najważniejsze, ma trwałą postać, a dla odbiorcy jest dostępna w niemal w każdych warunkach. W ramach tej kategorii proponujemy trzy rodzaje wydawnictw, z których każde ma inny krąg oddziaływania oraz zastosowanie:

- ❖ Barwne, dwustronne ulotki informacyjne formatu A5 lub B5, na których w sposób bardzo skrótowy prezentowano by dzieje działek zajętych przez Teatr Stary. Tego rodzaju materiały mogłyby być rozdawane jako forma bezpośredniej reklamy.
- ❖ przygotowanie i wydruk barwnego folderu zawierającego ryciny i fotografie oraz tekst analityczny. Ta publikacja zaznajamiałaby odwiedzających z dziejami

fragmentu lubelskiego Starego Miasta zajętego przez gmach Teatru. Szczególny nacisk zostanie położony na przemiany i ewolucję zabudowy od lokacji miasta aż do wystawienia budynku Teatru w 1822 r. Proponowany folder mógłby stanowić także rodzaj wydawnictwa promocyjnego, kolportowanego podczas uroczystości w Teatrze, bądź sprzedawanego jako produkt dla turystów.

3. Działania z wykorzystaniem tzw. „nowych technologii”, w tym multimedialnych. Dziś, zaczynają one ogrywać znaczącą rolę w świecie komunikacji ludzkiej. Internet i techniki wizualizacji zagospodarowują co raz to nowe obszary. Zważmy iż w naszym mieście, nikt do tej pory, nie považył się aby o historii mówić z użyciem nowoczesnego środka wyrazu. W ramach tej płaszczyzny proponujemy dwojakie działania:

- ❖ Przygotowanie tekstu opisowego, rycin i fotografii do publikowania ich na stronach internetowych. Wyniki badań archeologicznych i historycznych powinny być zamieszczone jako podstrona lub zakładka na portalu poświęconym całemu gmachowi Teatru Starego.

- ❖ Najbardziej efektowne wyniki osiąga się w czasie wirtualnych prezentacji modeli lub animacji. Dane zebrane podczas wielu miesięcy prac uprawniają nasz zespół do podjęcia pionierskiej – w tym zakresie – próby. Zauważmy bowiem, że wiele miast, także polskich a szczególnie europejskich, może poszczycić się przykładami cyfrowych rekonstrukcji budowli, zjawisk, a nawet odtwarzania dziejów miasta. W wypadku Teatru Starego ten środek prezentacji mógłby być szczególnie interesujący, jeżeli jesteśmy w stanie wyobrazić sobie zrekonstruowane modele średniowiecznych domów mieszczańskich, które niszczeją, następnie są odbudowywane, w dalszej kolejności przekształcane zostają w murowane kamienice, na których staje ostatecznie rewitalizowany budynek.

Na zakończenie warto także wspomnieć o innych odkryciach, jakie zostały dokonane w czasie prac związanych z rewitalizacją Teatru Starego w Lublinie, lecz nie będące już bezpośrednio związanymi z badaniami archeologicznymi. Do takich z pewnością zaliczyć powinniśmy zbiór afiszy, plakatów, ulotek. Część z tych znaków graficznych związana jest bezpośrednio z działalnością tego miejsca jako obiektu, gdzie wystawiono sztuki, przedstawienia, urządzano projekcje kinowe. Wśród nich znajdują się także przedmioty życia

codziennego, jakie towarzyszyły widzom tych spektakli. Do tej grupy zaliczymy np. serwetki, czy inne artykuły drukowane na papierze w językach jakimi się posługiwano w Lublinie – polskim, niemieckim, rosyjskim, czy jidysz. Przedmioty te bezspornie świadczą o wielokulturowości naszego miasta. Z zebranych informacji wynika, że zostały one przekazane do Archiwum Państwowego w Lublinie, gdzie dokonywana jest ich analiza oraz konserwacja. Sądzić trzeba, że przy przywracaniu pierwotnej funkcji Teatrowi Staremu, nie można zapomnieć o tak ważnych przedmiotach związanych bezpośrednio z jego funkcją. Z tych względów, w ramach uzupełnienia nakreślonego programu działań promocyjnych, postuluje się o osobne zlecenie ich reprodukcji, a w dalszej kolejności – włączenie w projektowany wystrój wnętrza. Możemy zatem połączyć co najmniej trzy aspekty – historyczną tożsamość miejsca, świadectwa zmiany jego funkcji oraz ich współczesną reaktywację.

Zaproponowany tu program, trzeba rozpatrywać jako logiczny i konsekwentny, a zarazem uzupełniający się, ciąg działań. Gdyż, trudno mówić o rekonstrukcji dziejów, bez wskazania jakie elementy mamy na myśli – relacja pomiędzy wskazaniem rzeczywistego przebiegu murów a ich interpretacją na posterach. Nie można mówić o życiu codziennym ludzi w danym miejscu bez pokazania czym się zajmowali – gabloty z zabytkami archeologicznymi oraz plakaty i afisze poświadczające działalność teatralną. Wreszcie nie sposób, wyniesioną wiedzę przyswoić sobie, zabrać do własnego domu lub podzielić się nią, bez posiadania odpowiednich – drukowanych bądź audio-wizualnych – materiałów. Każdy ze wskazanych elementów tego projektu jest komplementarny, i dopiero razem, tworzą sieć zależnych od siebie elementów.

Sądzić trzeba wskazane tu propozycje doskonale wpasowują się poszukiwanie świadomości miasta wielokulturowego, o wielowiekowej tradycji. Czyli ośrodka aspirującego do rangi Europejskiej Stolicy Kulturalnej

- z poważaniem Rafał Niedźwiadek

Archeo
Badania i Nadzory Archeologiczne
Rafał Niedźwiadek
20-109 Lublin, ul. Królewska 6/6
tel. (081)744-24-07, 0601 800 812
NIP 712-150-30-92